

Apanavičius, Romualdas

Studia etnologiczne na Litwie w latach 1927-2005

Analecta 16/1-2(31-32), 165-190

2007

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Romualdas Apanavičius
Uniwersytet Witolda Wielkiego
Kowno

STUDIA ETNOLOGICZNE NA LITWIE W LATACH 1927–2005

Wstęp

Studia etnologiczne na Litwie zostały zapoczątkowane w 1927 r. na Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie, zaś w 1934 r. – na Uniwersytecie Witolda Wielkiego w Kownie, po tym, gdy na tych uczelniach zostały założone dwie samodzielne katedry.

Do tego czasu przedmioty z zakresu etnologii były wykładane w ramach studiów historycznych lub filologicznych. Chociaż te dwa uniwersytety znajdowały się na terytorium różnych państw – *Uniwersytet Stefana Batorego* (USB) – na terytorium Polski, *Uniwersytet Witolda Wielkiego* (UWW) – na Litwie (w Kownie), jednak ze względu na ówczesną sytuację etnologii jako nauki problemy związane ze studiami były podobne.

Po drugiej wojnie światowej, ze względu na politykę okupacyjnych władz ZSRR, studia etnologiczne odbywały się tylko na Uniwersytecie Wileńskim (UW), ponieważ w 1950 roku UWW został połączony z Kowieńskim Instytutem Politechnicznym i Kowieńskim Instytutem Medycyny. Faktycznie była to likwidacja uniwersytetu. UWW został odrodzony w 1989 roku, a prowadzenie studiów etnologicznych rozpoczęto w 1992 r.

Skomplikowana sytuacja studiów etnologicznych na Litwie wpłynęła też na rozwój tej nauki, który został omówiony w pracach wcześniejszych badaczy. O rozwoju etnologii na UW sporo i szczegółowo pisała B. Dundulienė¹. Dzieje nauki za czasów okupacji sowieckiej badał V. Čiubrinskas². Wkład UWW w rozwój badań nad kulturą etniczną omawiał V. Milius³. Jednak dotychczas nie

proawodono badań nad rozwojem studiów etnologicznych, albo są one tylko wspomniane w opracowaniach dotyczących rozwoju tej dziedziny nauki. Studia etnologiczne na UWW w okresie międzywojennym zostały nieco szerzej omówione w pracy bakalaureackiej I. Junelyte – studentki etnologii, napisanej w 2003 roku⁴, jednak autorka nie porównała ich ze studiami na USB.

Niniejsza publikacja jest próbą przedstawienia dziejów studiów etnologicznych na Litwie w ciągu 80 lat, ich wpływu na rozwój etnologii jako nauki. Publikacja została przygotowana na podstawie o materiałów przechowywanych w Centralnym Archiwum Państwowym Litwy (LCVA – *Lietuvos centrinis valstybės archyvas*), w dziale rękopisów Biblioteki Uniwersytetu Wileńskiego (VUB RS – *Vilniaus universiteto bibliotekos rankraščių skyrius*), Archiwum Uniwersytetu Wileńskiego (VU A – *Vilniaus universiteto archyvas*) oraz w porównaniu z danymi ogłoszonymi w publikacjach oraz rękopisach. Porównanie studiów na USB i UWW w okresie przedwojennym jest bardzo trudne, ponieważ w Litewskim Archiwum Państwowym i w Dziale Rękopisów Biblioteki Uniwersytetu Wileńskiego zachowały się tylko fragmentaryczne dane o studiach na USB. Studia na USB można omówić tylko w przybliżeniu, porównując dane archiwalne z opracowaniem P. Dundulienė⁵ oraz z materiałem opublikowanym w wydaniach dotyczących historii Uniwersytetu Wileńskiego⁶.

Organizacja studiów

1 września 1919 roku Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego Rzeczypospolitej Polskiej ogłosiło, że na mocy dekretu z dnia 28 sierpnia 1919 r. zostaje odrodzony Uniwersytet Wileński, któremu nadane zostało imię Stefana Batorego.

Uroczystość otwarcia Uniwersytetu odbyła się 11 października 1919 roku⁷. Uczelnia została odrodzona po 87-letniej przerwie, gdy car Mikołaj po klęsce powstania 1831 r. na mocy dekretu z dnia 1 maja 1832 r. zamknął uniwersytet. Do 1842 r. w Wilnie działały tylko resztki tego uniwersytetu – Akademia Duchowna i Akademia Medyczna⁸.

Na Uniwersytecie Stefana Batorego istniało sześć wydziałów, z których Wydział Humanistyczny był uważany za najważniejszy⁹, ponieważ decydował on o humanistycznym kierunku uczelni. Na Wydziale Humanistycznym działało 7 katedr. Jedną z nich była Katedra Etnologii i Etnografii założona w 1927 r.

Od 1924 roku, jeszcze przed założeniem katedry, istniał *Zakład Etnologii Uniwersytetu Stefana Batorego*, który się składał z *Pracowni Etnologicznej i Museum Etnograficznego*. Przy *Zakładzie Etnologii* działało również *Seminarium*

*Etnologiczne*¹⁰, na którym studenci pogłębiali wiedzę, zdobytą podczas wykładów z dyscyplin etnologicznych prowadzonych przez wykładowców historii.

3 marca 1927 r. Rada Wydziału Humanistycznego podjęła decyzję o założeniu Katedry Etnologii i Etnografii i w związku z tym zwróciła się do Senatu USB z tą propozycją. Na kierownika katedry zaproponowano Cezarię Ehrenkreutzową wraz z nadaniem jej tytułu zastępcy profesora¹¹. 11 marca Senat podjął decyzję o założeniu katedry i 14 marca 1927 roku rektor wystąpił z pismem Nr 3452 ex 1296/27 do IV Departamentu przy Ministerstwie Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, w którym przedstawił wniosek Rady Wydziału Humanistycznego z dnia 3 marca 1927 roku i wniosek w sprawie decyzji Senatu Akademickiego z dnia 11 marca:

- „1) wystąpić do Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z wnioskiem o reaktywowanie Katedry Etnologii i Etnografii jako niezmiernie ważnej ze względu na warunki miejscowe,
- 2) powierzyć wykład i ćwiczenia na tej katedrze doc. Cezarii Ehrenkreutzowej, w charakterze zastępcy profesora”¹².

Ministerstwo odpowiedziało 21 marca 1927 r. pismem nr IV. S.W. 3004/27, w którym powiadamiało, że katedra została założona 1 kwietnia 1927 r., na kierownika zatwierdzona została C. Ehrenkreutzowa. Ministerstwo poleciło również zwrócić się z wnioskiem o dotację dla katedry¹³. 30 marca dziekan Wydziału Humanistycznego prof. Jan Oko zwrócił się z pismem nr 710 ex 1926/27 do ministerstwa w sprawie dotacji dla katedry¹⁴.

Nie jest łatwo ustalić dokładną listę pracowników katedry na podstawie danych archiwalnych, ponieważ wykładali i egzaminowali również profesorowie z innych katedr. Wiadomo, że w roku 1934 w katedrze pracował jako starszy asystent wychowanek tejże katedry magister Witold Dynowski¹⁵ (późniejszy profesor Uniwersytetu Warszawskiego). Natomiast w 1934 r. po wyjeździe C. Ehrenkreutzowej do pracy w Warszawie, dziekan Wydziału Humanistycznego prof. Jan Otrębski 24 kwietnia 1934 r. w piśmie nr 1091 ex 1933/34 zaprasza na kierownika Katedry Etnologii i Etnografii profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego Kazimierza Moszyńskiego¹⁶. 26 czerwca 1934 r. Rada Wydziału Humanistycznego jednogłośnie (9 głosów) poparła kandydaturę K. Moszyńskiego¹⁷. 4 września 1935 roku minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego W. Jędrzejewicz na mocy dekretu nr BP-19658/35 nadaje K. Moszyńskiemu tytuł profesora zwyczajnego Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie¹⁸.

Zdaniem P. Dundulienė, razem z K. Moszyńskim do Wilna przybyła i J. Klimaszewska (późniejsza profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego)¹⁹, jednak na ten temat nie udało się znaleźć w archiwach jakichkolwiek wzmianek.

Zgodnie z danymi archiwalnymi na katedrze nie wykładała dr Maria Znamierowska-Prüfferowa, która uzyskała dyplom magistra USB w 1932 r.²⁰, a 5 grudnia 1939 r. obroniła doktorat na tymże uniwersytecie²¹. Pracowała ona w Muzeum Etnograficznym USB: od 1 października 1927 r. do 31 marca 1932 r. jako młodszy asystent, zaś od 1 października 1933 r. do 15 grudnia 1939 r. – jako zastępca kierownika muzeum²².

Katedra Etnologii i Etnografii USB działała aż do 1939 r. – do reorganizacji tego uniwersytetu, gdy Wilno i Wileńszczyzna na mocy umowy o pomocy wzajemnej pomiędzy ZSRR a Republiką Litewską z dnia 10 października 1939 roku zostały przekazane Litwie²³.

Po przeniesieniu się w dniu 2 stycznia 1919 r. Rządu Republiki Litewskiej z Wilna do Kowna, Kowno stało się tymczasową stolicą państwa. W dniach 5–6 stycznia wojska bolszewickiej Rosji zdobyły Wilno, zaś 21 stycznia – zdobyły je wojska Polski.

W okresie międzywojennym Kowno było centrum kulturowym Litwy. Tutaj 27 stycznia 1920 r. zostały otwarte Kursy Wyższe z 6 oddziałami, zaś 16 lutego 1922 r. założony został *Uniwersytet Litewski w Kownie* (*Lietuvos universitetas Kaune*). Na nim istniało pięć wydziałów, zaś od 12 kwietnia – sześć²⁴, z których najważniejszymi były Wydział Nauk Humanistycznych i Wydział Teologiczno-Filozoficzny. Na Wydziale Nauk Humanistycznych istniały 4 oddziały: językoznawstwa, literatury, historii i filozofii. 7 czerwca 1930 r. na mocy ustawy Uniwersytet Litewski został przemianowany na *Uniwersytet Witolda Wielkiego* – na cześć księcia Witolda Wielkiego.

Na Wydziale Nauk Humanistycznych działało 12 katedr, zaś 15 września 1934 r. założona została 13 – *Katedra Nauk Etnicznych*²⁵. Na kierownika katedry wyznaczony został prof. Mykolas Biržiška – filolog i folklorysta. Na jego wniosek, przedstawiony Radzie Wydziału nauk Humanistycznych jeszcze w dniu 19 stycznia 1934 r., katedra miała prowadzić studia z etnologii, etnografii i folkloru, dlatego też na stanowisko starszych asystentów zostali mianowani archeolog dr Jonas Puzinas i folklorysta dr Jonas Balys. Na miejscu dr J. Balysa od 1935 r. pracował folklorysta dr J. Baldauskas-Baldžius²⁶. J. Balys został wyznaczony na dyrektora nowopowstałego Archiwum Folkloru Litewskiego. Wykłady z etnologii, etnografii i folklorystyki oprócz pracowników Katedry Nauk Etnicznych prowadzili również pracownicy z innych katedr Wydziału Nauk Humanistycznych: historyk prof. Eduardas Volteris, historyk sztuki doc. Paulius Galaune, filolodzy – prof. Vincas Krėvė-Mickevičius i prof. Balys Sruoga²⁷.

Katedra Nauk Etnicznych na UWW działała do stycznia 1940 r., gdy na mocy Ustawy Sejmu Republiki Litewskiej o uniwersytetach z dnia 13 grudnia 1939 r. do Wilna przeniesiono Wydział Nauk Humanistycznych i Wydział Prawa. Natomiast 15 grudnia 1939 r. Uniwersytet Stefana Batorego został zamknięty i odrodzony

Uniwersytet Wileński, który zaczął działać na podstawie Statutu Uniwersytetu Witolda Wielkiego²⁸.

Na oddziale filologicznym Wydziału Nauk Humanistycznym Uniwersytetu Wileńskiego w roku 1940 Katedra Nauk Etnicznych zostaje przemianowana na *Grupę Nauk Etnicznych*, zaś w 1941 r. na *Grupę Etnologii*. Od czerwca 1941 r. po okupacji niemieckiej grupa ta została nazwana *Grupą Ludoznawstwa* i działała aż do 17 marca 1943 r., do zamknięcia Uniwersytetu Wileńskiego²⁹.

Na początku okupacji sowieckiej w 1944 r. Uniwersytet Wileński został ponownie odrodzony i w semestrze jesiennym na Wydziale Historii założona została *Katedra Etnografii*. Na kierownika katedry został wyznaczony prof. J. Baldžius, na starszych wykładowców – Jadvyga Čiurlionytė (późniejsza profesor w Litewskiej Akademii Muzycznej) i absolwentka Katedry Etnologii i Etnografii USB Prane Stukėnaitė (późniejsza P. Dundulienė – profesor UW)³⁰. M. Biržiška i J. Balys wyjechali z Litwy na Zachód.

W styczniu 1947 r. Katedra Etnografii została połączona z *Katedrą Historii Sztuki* i nazwana *Katedrą Muzeologii*. Na kierownika został wyznaczony dotychczasowy kierownik Katedry Historii Sztuki, historyk sztuki profesor Paulius Galaunė. Z protokołu nr 8 z dnia 15 lutego 1947 r. wynika, że pracownikami katedry byli historycy sztuki: doc. Halina Kairiukštyte-Jacinienė, doc. Akvilina Mikenaitė, etnologzy: prof. J. Baldžius i starszy wykładowca P. Stukenaitė³¹.

Protokół nr 47 z dnia 7 czerwca 1949 r. spisany na posiedzeniu Katedry Muzeologii jest ostatnim protokołem, ponieważ protokół nr 48 z dnia 30 września 1949 r. jest już spisany jako protokół posiedzenia *Katedry Archeologii i Etnografii*. Kierownik katedry i wykładowcy pozostali ci sami, natomiast w protokole nr 51 z dnia 15 listopada 1949 r. jako kierownik katedry już występuje archeolog starszy wykładowca Pranas Kulikauskas³². Oprócz tych wykładowców w katedrze pracę rozpoczęła archeolog starszy wykładowca Regina Volkaitė-Kulikauskienė (późniejsza akademik Litewskiej Akademii Nauk), która od 1950 r. kilkakrotnie pełniła obowiązki kierownika katedry.

Katedra Archeologii i Etnografii na UW działała do 1966 r., gdy pod naciskiem reżimu sowieckiego została ona zlikwidowana. Etnografów zaczęła przygotowywać Katedra Historii LSRR, gdzie studenci historii uzyskiwali specjalizację etnografów.

Na Uniwersytecie Wileńskim kierunek studiów etnologicznych został odnowiony dopiero w 2001 r., po tym, jak został zarejestrowany i wcielony w życie program z zakresu historii kultury – Porównawcze Studia Azjatyckie. Jednakże samodzielna katedra nie została założona. W odnowionej w 1989 r. Katedrze Archeologii i Etnologii samodzielny program nie był realizowany. W 1993 r. katedra ta została przekształcona w Katedrę Archeologii.

Ogólne studia etnologiczne na UWW odnowione zostały w 1990 r. na Wydziale Nauk Społecznych po tym, jak naukowcy pochodzenia litewskiego z USA złożyli propozycję o założeniu *Katedry Antropologii*. Katedra była katedrą międzywydziałową nie realizującą samodzielnego programu studiów. Kierownikiem katedry została prof. Liucija Baškauskaite – prorektor do spraw nauczania na UWW. W katedrze byli zatrudnieni ks. prof. Kęstutis Paulius Žygas, prof. Raimondas Sidrys (wszyscy naukowcy z uniwersytetów amerykańskich), a także wizytujący wykładowcy z państwowych instytutów naukowych Litwy oraz naukowcy z innych wyższych uczelni. W 1992 roku katedra została przemianowana na *Katedrę Etnologii i Folklorystyki*. Rozpoczyna ona realizację samodzielnego programu nauczania z etnologii i folklorystyki i zostaje przeniesiona na Wydział Nauk Humanistycznych. Na kierownika został powołany folklorysta i mitolog prof. Norbertas Vėlius. Pracowała tu także folklorystka doc. Gražina Kazlauskienė, etnolog i mitolog doc. Arūnas Vaicekauskas, mitolog doc. Gintaras Beresnevičius, etnolog doc. Egidija Ramanauskaitė-Kiškina. Po śmierci prof. N. Vėliusa w 1996 r. przez rok kierownikiem katedry był doc. G. Beresnevičius, zaś od 1997 r. kierownikiem jest etnolog i etnomuzykolog profesor Romualdas Apanavičius, który od 1998 r. jest również dziekanem Wydziału Nauk Humanistycznych. Od 1997 r. w katedrze jest zatrudniona folklorystka profesor Bronislava Kerbelytė, zaś od 1998 r. zatrudnieni doktoranci: etnolog doc. Rasa Račiūnaitė, na stanowisku lektorów: etnolog dr Asta Venskienė, mitolog dr Dalia Senvaitytė, folklorystka i etnolog dr Laima Anglickienė.

Po omówieniu organizacji studiów można zauważyć, że studia etnologiczne na Litwie rozwinęły się i dojrzały w sposób naturalny, wyrosły one z kursów na kierunkach historycznym i filologicznym. Na obu uniwersytetach przed założeniem samodzielnych katedr wykłady prowadzili wykwalifikowani i uznani naukowcy, autorzy znanych dzieł z tej dziedziny, którzy wyraźnie rozumieli konieczność prowadzenia dalszych studiów etnologicznych. Różnica zaś polegała na tym, że na USB byli to etnolodzy, natomiast na UWW – folklorysty. Wydarzenia polityczne z lat 1939–1944 uniemożliwiły dalszy rozwój tych studiów. Tuż po zapoczątkowaniu należało je zreorganizować: na USB faktycznie zostały one przerwane i w ich miejsce przeniesiono kierunki z UWW na Uniwersytet Wileński, które w latach okupacji niemieckiej i sowieckiej zostały przemianowane. Po przeniesieniu się części pracowników naukowych USB do Polski i emigracji części pracowników UWW za granicę, na Litwie po drugiej wojnie światowej prawie nie pozostało wykwalifikowanych etnologów. Pozostali tylko prof. J. Baldžius i P. Stukėnaitė – wychowanka USB. W wyniku ustawicznej reorganizacji uczelni, przyłączenia kierunku studiów do muzeologii, historii sztuki i archeologii, ostatecznie po najbardziej bolesnej reformie, gdy w 1966 r. dołączono ten kierunek do historii. W ciągu 46 lat kierunek etnologiczny ledwo się

utrzymał. Studia odnowiono dopiero w 1992 r. na UWW, zaś od 2001 r. na Uniwersytecie Wileńskim, chociaż na Uniwersytecie Wileńskim nie są one prowadzone w samodzielnej katedrze.

Studia na USB i UWW: czym się różnią i dlaczego?

Studia na USB miały charakter etnologiczny, największą uwagę zwracano na rejestrowanie zjawisk kultury etnicznej, zbieranie, systematyzowanie oraz na prowadzenie badań. Wykładali tu tacy wybitni uczeni, jak C. Ehrenkreutzowa i K. Moszyński, którzy byli autorami poważnych publikacji oraz inni. C. Ehrenkreutzowa prowadziła badania nad kulturą etniczną wileńszczyzny: obrzędami, etykietą ludową. K. Moszyński w ciągu 5 lat pracy na USB też badał kulturę etniczną tego regionu. Oprócz monografii o tradycyjnej kulturze Słowian przygotował on artykuł o litewskich muzycznych instrumentach ludowych, który został opublikowany po litewsku³³.

Zdaniem V. Čiubrinskasa, C. Baudouin de Courtenay-Ehrenkreutzowa od początku założenia *Zakładu Etnologii* w 1924 r. „stosowała metodykę opisowo-obszerną i za najważniejsze zadanie instytutu uważała przygotowanie badań etnograficznych na terytoriach dawnego WKL oraz pobliskich ziem, a także zbieranie artefaktów do muzeum. W tym celu opracowywano ankiety do badań w terenie i studia skupiały się na badaniach w terenie oraz na muzealnictwie”³⁴. K. Moszyński, który w 1935 r. objął kierownictwo katedry, był zwolennikiem ewolucjonistycznego kierunku badań w etnologii. Zdaniem P. Dundulienė „i na skrzyżowaniu poszczególnych metodologicznych twierdzeń ewolucjonizmu i dyfuzjonizmu stworzył tak zwany kierunek ewolucjonizmu krytycznego”³⁵.

Można, więc wnioskować, że studia etnologiczne na USB ulegały ogólnym tendencjom rozwoju etnologii w ówczesnej Europie, gdy teorię ewolucjonizmu zaczęto zastępować innymi teoriami, najwięcej uwagi poświęcając rejestrowaniu danych dotyczących kultury etnicznej.

W archiwach nie udało się odnaleźć programów i planów studiów, jednak zachowało się kilka teczek personalnych absolwentów Katedry Etnologii i Etnografii, gdzie w Dyplomie Magistra Filozofii zostały wpisane nazwy przedmiotów, nazwiska egzaminatorów oraz oceny z egzaminów. Są to teczki M. Znamierowskiej-Prüffer³⁶, która otrzymała dyplom w 1932 r., Mariana Pieciukiewicz³⁷ – 1938 r. i teczki z 1939 r.: Franciszki Stukienasówny³⁸ (Prane Stukenaitė, późniejszej – P. Dundulienė. – R. A.). Na podstawie wpisanych egzaminów oraz na podstawie zachowanej książeczki legitymacyjnej (indeksu) F. Stukienasówny³⁹ a także protokółów z egzaminów magisterskich powyżej wymienionych oraz innych studentów z lat 1932–1939⁴⁰ można wyróżnić poszczególne przedmioty.

W dyplomach magisterskich oraz protokołach egzaminacyjnych powtarzają się nazwy przedmiotów, z których zdawano egzaminy:

Egzaminator	Lata	Przedmiot
C. Ehrenkreutzowa K. Moszyński	1932–1934 1935–1939	Etnografia z etnologią (kurs elementarny)
C. Ehrenkreutzowa K. Moszyński	1932–1934 1935–1939	Szczegółowa znajomość etnografii Polski i powszechnej (kultury materialnej, duchowej i społecznej) oraz etnologii
K. Moszyński	1935–1939	Metody badań etnologicznych
H. Elenberg	1932–1939	Główne zasady nauk filozoficznych
B. Zawadzki	1932–1939	Psychologia
W. Antoniewicz	1932–1939	Prehistoria (kurs elementarny)

Prawdopodobnie egzaminy z sześciu powyżej wymienionych przedmiotów obowiązywały wszystkich studentów etnologii i etnografii. Jedyne F. Stukienasówna nie zdawała egzaminu z „Prehistorii”. Dlatego też w jej dyplomie została wpisana ocena z „Geologii (kurs elementarny)”. Na pierwszym roku studiów w 1936 r. studiowała ona na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym, gdzie zdała egzamin z „Głównych zasad nauk filozoficznych” oraz z „Etnografią z etnologią”. Egzamin z „Geologii” zdała w 1938 r., już jako studentka Wydziału Humanistycznego⁴¹.

Siódmy egzamin magistry mogli wybrać. W dyplomach zostały wpisane następujące egzaminy: „Antropologia (kurs elementarny)”, „Zarys historii” i „Filologia słowiańska w zarysie”.

Na podstawie indeksu F. Stukienasówny z lat 1936–1939 można stworzyć następującą listę przedmiotów z etnologii:

Nazwisko wykładowcy	Lata	Nazwa przedmiotu
K. Moszyński	1935–1939	Seminarium etnograficzne
K. Moszyński	1935–1939	Seminarium etnologiczne
K. Moszyński	1935–1939	Zarys etnografii Europy. Ugrofinowie i Bałtowie
K. Moszyński	1935–1939	Etnografia Litwy i Łotwy
K. Moszyński	1935–1939	Etnologia ogólna

Z tej listy widać, że już wykłady prof. K. Moszyńskiego obejmowały dość szerokie pole etnologiczne, natomiast wiedza z przedmiotów teoretycznych oceniana była na seminariach.

Poza tymi specjalistycznymi przedmiotami F. Stukienasówna wysłuchiwała sporo kursów z historii, archeologii i folkloru. Są to: „Przegląd dziejów polskich”, „Ćwiczenia z prehistorii”, „Polityka kolonialna państw europejskich”, „Sztuka rzymska u schyłku pogaństwa”, „Kultura egejska”, „Sztuka archaiczna grecka”, „Badania nad pieśnią ludową”, „Folklorystyką”⁴². Z tej listy widzimy, że studenci etnologii na USB mieli możliwość otrzymania dobrego i wszechstronnego wykształcenia również dzięki wykładom z innych dziedzin. Wykładali profesorowie: W. Antoniewicz, J. Iwaszkiewicz, R. Gostkowski, S. Kosciółkowski i inni. Oczywiście takie kursy bardziej dotyczyły etnologii niż folkloru, więc na USB widoczny jest brak kursów z twórczości ludowej, folkloru i mitologii.

Trzon zespołu wykładowców na UWW stanowili folklorysty, prowadzący badania nad folklorem i mitologią. W odróżnieniu od USB, na UWW nie było etnologów, którzy prowadziliby badania nad tak zwaną kulturą materialną, jednak pedagodzy z UWW byli autorami poważnych publikacji naukowych. M. Biržiška badał folklorystykę, J. Balys – folklorystykę i mitologię, J. Puzinas – prehistorię, J. Baldzius – obrzędy weselne. Badania nad folklorystyką prowadzili dwaj wykładowcy z innych katedr: V. Krėvė-Mickevičius oraz B. Sruoga. Etnologią zajmował się E. Volteris, zaś sztuką ludową – P. Galaune. O kierunkach badań prowadzonych przez kadrę uniwersytecką świadczą wykłady. I. Junelyte na podstawie rozkładu zajęć na Wydziale Humanistycznym z lat 1922–1939 podaje następującą listę wykładanych przedmiotów⁴³:

Nazwisko wykładowcy	Lata	Podstawowe przedmioty
J. Baldauskas	1935–1939	Folklorystyka
J. Balys	1934–1939	Mitologia
M. Biržiška	1922–1939	Litewska literatura i folklor
P. Galaunė	1928–1939	Historia sztuki litewskiej
V. Krėvė-Mickevičius	1931–1934	Folklor Litwy
J. Puzinas	1935–1939	Prehistoria Litwy, Europy
B. Sruoga	1932–1939	Folklor rosyjski
E. Volteris	1922–1937	Etnografia i folklor

Zdaniem I. Junelytė oczywiste jest, że „lista wykładanych przedmiotów bardziej dotyczy folklorystyki i twórczości ludowej oraz badań nad nią [...], zaś nieco mniej uwagi poświęcano etnografii [...]. To świadczy o tym, że nauka etnografii t.j. dziedziny kultury materialnej była bardziej zaniedbana”⁴⁴. Niewiele pomogły wykłady ze sztuki ludowej, które nie zastąpiły braku przedmiotów z dziedziny etnologii. Tym w zasadzie różniły się studia etnologiczne na UWW od studiów na USB. Znaczna część przedmiotów na Katedrze Etniki była wykładana od założenia uczelni w 1922 r., zaś niektóre przedmioty wprowadzone zostały później. Od

początków istnienia katedry i później najwięcej uwagi poświęcano folklorowi litewskiemu oraz porównywano go z folklorem łotewskim i rosyjskim.

V. Krēvē-Mickevičius od 1931 r. ogłosił nawet specjalny cykl wykładów poświęcony jednemu regionowi Litwy – Dzukii (Dzukija): „Pieśni i podania Dzuków”, „Twórczość ludowa Dzuków”, E. Volteris – od 1922 r. prowadził wykłady z „Folkloru łotewskiego”, „Etnografia i literatura Łatgalów” (Łatgalia – jedna z czterech krain historycznych Łotwy – R. A.). Po 1934 r. wykłady z folkloru regionu Litwy i Łotwy już nie istniały. Wyżej wymienieni profesorowie wykładali przedmioty ogólne z zakresu folkloru litewskiego i łotewskiego⁴⁵.

Przedmioty z dziedziny etnologii były wprowadzone do programu nauczania na UWW znacznie wcześniej – od 1925 r. Są to kursy E. Volterisa „Kultura i etnografia dawnych Bałtów”, „Etnografia Litwy”, „Kajoznawstwo Prus Wschodnich”⁴⁶. Od 1937 r. J. Puzinas wykładał „Cechy kultury Bałtów”, „Prajczyzna Indoeuropejczyków”, prowadził semina: „Kultura Litwinów w czasach pradawnych”, „Ćwiczenia z archeologii”⁴⁷.

Od 1928 m. aż do momentu likwidacji Katedry Nauk Etnicznych w 1939 roku P. Galaune prowadził wykłady z „Historii sztuki Litwy”, „Litewskiej sztuki ludowej” oraz inne poświęcone sztuce ludowej.

Widzimy, że tematyka twórczości ludowej nie tylko dominowała na kierunku etnologii na UWW, ale też w 1934 roku na bazie tych studiów założona została Katedra Nauk Etnicznych, która nie wpłynęła na zmianę charakteru studiów. Poprzez założenie katedry został zatwierdzony kierunek studiów etnologicznych, które dotychczas istniały na filologii.

Zdaniem V. Čiubrinskasa, na rozwój etnologii na UWW wpłynęły dwie metody – ewolucjonistyczna i kulturowo-historyczna oraz polemika pomiędzy wykładowcami stosującymi te metody. J. Baldžius, który był zwolennikiem metody ewolucjonistycznej uważał, że J. Balis, który studiował na Uniwersytecie Wiedeńskim, nie jest materialistą, a wręcz idealistą. Baldžius zaś przyznawał pierwszeństwo faktom, ich krytycznej ocenie, prawdziwości badań i ostrożności wywodów⁴⁸.

W 1940 roku studia etnologiczne z UWW zostały przeniesione na Uniwersytet Wileński, gdzie istniały do zamknięcia tej uczelni w 1943 r.

Porównując studia etnologiczne na USB i UWW widzimy, że na USB miały one bardziej charakter etnologiczno-etnograficzny, zaś na UWW większą uwagę poświęcano folklorystyce i sztuce ludowej.

Obiektem badań na USB była etniczna kultura materialna, zbieranie danych o niej, rejestracja zebranego materiału, dlatego studia te były bardziej związane z historią i archeologią. Tematem studiów na UWW było dziedzictwo kultury etnicznej, jej obrazy i znaczenie.

Studia nad kulturą materialną nie były wystarczające, dlatego istniały więzi z filologią i mitologią. Szkoda, że w 1940 r. oba kierunki na UW nie zostały połączone w jeden, ponieważ mogły one doskonale się wzajemnie uzupełniać. W 1944 r. po założeniu na UW Katedry Etnografii głównym obiektem studiów stał się kultura materialna, choć właściwie uważano, że uczonych z tej dziedziny na UW prawie nie pozostało. Folklorystyka albo studia nad folklorem stały się częścią programu filologicznego i zostały połączone ze studiami literatury litewskiej.

Studia na Uniwersytecie Wileńskim: od etnologii do nauk pomocniczych historii

W planie studiów odrodzonej w 1944 r. Katedry Etnografii były następujące przedmioty⁴⁹:

Nazwisko wykładowcy	Lata	Nazwa przedmiotu
P. Stukėnaitė	1944–1947	Historia litewskiej kultury ludowej
P. Stukėnaitė	1944–1947	Etnografia Litwy
P. Stukėnaitė	1944–1947	Historia społeczeństwa pierwotnego
J. Baldžius	1944–1947	Folklor litewski*
J. Baldžius	1944–1947	Historia folkloru*
J. Baldžius	1944–1947	Epos ludowy
J. Čiurlionytė	1944–1947	Litewska muzyka ludowa

* Ustalono na podstawie wykładów wygłoszonych w latach 1947–1951.

Od momentu likwidacji katedry w 1947 r. przedmioty z zakresu etnologii są wykładane na Katedrze Muzeologii⁵⁰:

Nazwisko wykładowcy	Lata	Nazwa przedmiotu
P. Stukėnaitė	1947–1951	Podstawy etnografii
P. Stukėnaitė	1947–1951	Historia kultury materialnej Litwinów
P. Stukėnaitė	1947–1951	Etnografia Litwy
P. Stukėnaitė	1947–1951	Etnografia Słowian
P. Stukėnaitė	1947–1951	Etnografia krajów bałtyckich
P. Stukėnaitė	1947–1951	Metodyka badań etnograficznych
J. Baldžius	1947–1951	Litewski folklor ludowy
J. Baldžius	1947–1951	Historia folkloru
J. Baldžius	1947–1951	Historia społeczeństwa pierwotnego

Oprócz tych przedmiotów J. Baldžius jeszcze wykładał dla etnologów „Podstawy archeologii”, ponieważ wówczas jeszcze nie było specjalizacji archeologii.

Te same kursy z dziedziny etnologii wygłaszano też po przekształceniu katedry w Katedrę Archeologii i Etnografii w 1949 r.

Z listy wykładów widać, że po wojnie na Uniwersytecie Wileńskim nawiązywano do tradycji USB i UWW. Tematyka wykładów P. Stukenaite jest bliska tematyce wykładów C. Ehrenkreutzowej i K. Moszyńskiego, zaś tematyka wykładów J. Baldžiusa bliska była tematyce poszczególnych kursów przedwojennych i powojennych profesorów UWW. Przedmioty obu kierunków – etnologii i folkloru połączono i tym stworzono szersze pole studiów etnologicznych niż na USB i UWW.

Od 1951 roku po zwolnieniu J. Baldžiusa z pracy w katedrze⁵¹ (w protokóle „został przeniesiony z katedry” ponieważ nie napisano wprost, że został on zwolniony z pracy na UW – R. A.) liczba jej pracowników z 6 zmniejszyła się do 4. Nie zachowano ogólniejszych kursów z dziedziny folkloru. Wykładano następujące przedmioty etnologiczne⁵²:

Nazwisko wykładowcy	Lata	Nazwa przedmiotu
P. Dundulienė	1951–1953	Historia społeczeństwa pierwotnego i Podstawy etnografii
P. Dundulienė	1951–1953	Etnografia Litwy
P. Dundulienė	1951–1953	Nauka o źródłach litewskich etnograficznych
A. Mikėnaitė	1951–1953	Etnografia Łotwy
A. Mikėnaitė	1951–1953	Metodyka prowadzenia badań w terenie
P. Dundulienė	1951–1953	Kurs specjalny
M. Lukšienė	1951–1953	Folklor

Po zmniejszeniu ogólnej liczby przedmiotów zrezygnowano z przedmiotów etnograficznych o charakterze porównawczym dotyczących etnografii porównawczej krajów bałtyckich i słowiańskich, ograniczając się do etnografii litewskiej. Połączone zostały w jeden dwa różne przedmioty: „Historia społeczeństwa pierwotnego” i „Podstawy etnografii”. „Folklor” przekazano Katedrze Literatury Litewskiej. Studia na UW ze względu na swoją treść przekształciły się w studia etnograficzne. Zdaniem V. Čiubrinskasa „sowieckie zmiany w etnologii przede wszystkim dotyczyły zmiany nazwy dyscypliny... [...] ... zatwierdzono termin etnografia, który odpowiadał nomenklaturze sowieckiej ... [...]”⁵³. Do nazwy dostosowany został bardzo ograniczony plan studiów, zaś od 1953 roku studia etnologiczne zostały dostosowane do ogólnego planu studiów historycznych obowiązującego w ZSRR. Zgodnie z tym planem studenci zdobywali specjalność historyka, zaś specjalizację – etnografa⁵⁴.

W planie studiów obowiązującym w ZSRR wydanym w języku rosyjskim, który zachował się w archiwum UW, w jego tłumaczeniu (rękopisie) a także w planie dostosowania specjalizacji archeologii i etnografii⁵⁵ widać, że podstawową

część programu stanowią przedmioty historyczne, natomiast istniały następujące specjalizacje:

Nazwisko wykładowcy	Lata	Nazwa przedmiotu
P. Dundulienė	1953-1966	Etnografia. Nauka o źródłach
P. Dundulienė	1953-1966	Etnografia Litwy
P. Dundulienė	1953-1966	Etnografia Słowian wschodnich
P. Dundulienė	1953-1956 1960-1966	Etnografia Radzieckich Republik Bałtyckich
V. Milius	1956-1960	
P. Dundulienė	1953-1956 1960-1966	Metodyka prowadzenia badań w terenie
V. Milius	1956-1960	
?	1956-1958	Budownictwo ludowe Litwinów i Słowian*
?	1953-1966	Folklorystyka**
P. Dundulienė	1953-1966	Seminarium z etnografii

* Wykłady mógł prowadzić J. Butkevičius, który był zatrudniony jako laborant.

** Wykłady mógł prowadzić A. Jonynas, który pracował jako starszy wykładowca w Katedrze Literatury Litewskiej.

W porównaniu z planem z 1951 r., program na specjalizacji „etnologia” znów został rozbudowany, przywrócono kursy o charakterze porównawczym.

Po dołączeniu do podstawowego programu kursu P. Dundulienė „Podstawy historii i etnografii społeczeństwa pierwotnego”, można rzec, że studia etnologiczne, mimo iż zrezygnowano z folkloru (po 1951 r. przedmioty z folklorystyki wykładano tylko na Katedrze Literatury Litewskiej i były one włączone do programu studiów filologicznych), znów ogarniały dość szeroki zakres zagadnień. Dostosowując się do podstawowego programu studiów historycznych obowiązującego w ZSRR można było przygotowywać wykwalifikowanych etnologów.

Po represjach ideologicznych na UW, które miały miejsce w 1966 r., dokonano rewizji kadry pedagogicznej. Po tej rewizji z programu studiów etnologicznych wykreślono sporo przedmiotów. Katedra Archeologii i Etnografii została zlikwidowana. Przedmioty z dziedziny etnologii zostały dołączone do programu studiów Katedry Historii LSRR. Pozostawiono tylko następujące przedmioty etnologiczne⁵⁶:

Nazwisko wykładowcy	Lata	Nazwa przedmiotu
P. Dundulienė	1966–1990	Historia społeczeństwa pierwotnego
P. Dundulienė	1966–1990	Podstawy etnografii
P. Dundulienė	1966–1990	Kurs specjalny
P. Dundulienė	1966–1990	Praktyka etnograficzna

Studia etnologiczne na UW przekształcono w dodatek do studiów historycznych, zdaniem V. Čiubrinskasa, „dodatkową dziedziną nauki historycznej”⁵⁷. Studia na UW usiłowano odrodzić w 1989 roku, gdy powstała Katedra Archeologii i Etnologii. Jednak nie realizowano samodzielnego programu studiów i w 1993 r. po wielokrotnych zmianach pozostała tylko Katedra Archeologii. Przedmioty etnologiczne zostały przeniesione na katedry historyczne, gdzie są one wykładane do dzisiaj jako przedmioty ze specjalizacji. Pełny program studiów baka-laureackich z etnologii zatytułowany *Porównawcze Studia Azjatyckie* zaczęto realizować na UW dopiero w 2001 roku. Nie nawiązuje on jednak do poprzednich studiów etnologicznych, ponieważ z punktu widzenia kulturologii i historii sztuki po dołączeniu studiów językowych obejmuje studia nad kulturą Indii, Chin, Japonii oraz świata arabskiego. Program jest realizowany na katedrach historycznych.

Studia na odrodzonym UWW: drogą integracji

W odrodzonym w 1989 r. UWW program baka-laureacki z etnologii zaczęto realizować w 1992 r. Program składał się z następujących przedmiotów⁵⁸:

I–II rok studiów

Nazwisko wykładowcy	Lata	Nazwa przedmiotu
K. P. Žygas	1992 – 1995	Wstęp do antropologii
A. Vaicekauskas	1992 – 1993	Wstęp do archeologii
M. Michelbertas	1993 – 1995	
G. Gedmintas	1992 – 1995	Wstęp do socjologii
A. Vaicekauskas	1992 – 1995	Wstęp do etnografii litewskiej
I. R. Merkienė	1995 – 1997	
G. Kazlauskienė	1992 – 2000	Wstęp do folkloru litewskiego
N. Vėlius	1992 – 1996	Dawne wierzenia i mitologia Litwinów
A. Butkus	1992 – 1997	Wstęp do filologii bałtyckiej*
V. Kubilius	1992 – 2000	Wstęp do literaturoznawstwa*
R. Šukienė	1992 – 1997	Wstęp do muzyki*

* Do wyboru jest jeden z wykładów.

III – IV rok studiów

Antropologia i religioznawstwo (minimum 2 przedmioty)

Nazwisko wykładowcy	Lata	Nazwa przedmiotu
R. Sidrys	1992–1995	Antropologia fizyczna
R. Sidrys	1992–1995	Antropologia kulturowa
L. Baškauskaitė	1992–1995	Osoba i kultura
R. Sidrys	1992–1995	Kultura Świata

G. Beresnevičius	1992–1999	Religie Świata
G. Beresnevičius	1992–1999	Wstęp do historii religii

Etnografia (minimum 2 przedmioty)

Nazwisko wykładowcy	Lata	Nazwa przedmiotu
V. Milius	1992–1997	Litewska materialna kultura ludowa
A. Vaicekauskas	1992–2000	Litewska ludowa kultura duchowa
A. Vyšniauskaitė	1992–1997	Źródła litewskiej etnografii ludowej
V. Milius	1992–1997	Podstawy zbierania materiału etnograficznego

Folklorystyka (minimum 2 przedmioty)

Nazwisko wykładowcy	Lata	Nazwa przedmiotu
G. Kazlauskienė	1992–2000	Litewski folklor śpiewany
G. Kazlauskienė	1992–	Litewski folklor ustny
K. Grigas	1992–1997	Litewski drobny folklor
A. Butkus	1992–1995	Folklor lotewski

Sztuka ludowa (minimum 2 przedmioty)

Nazwisko wykładowcy	Lata	Nazwa przedmiotu
V. Kulikauskienė	1992–1997	Litewska sztuka ludowa
K. Poškaitis	1992–1997	Litewska choreografia ludowa
V. Kulikauskienė	1992–1997	Litewski strój ludowy
V. Levandauskas	1992–	Litewska architektura etniczna
L. Burkšaitienė	1992–1997	Litewskie ludowe tradycje śpiewu
R. Apanavičius	1992–	Etnoinstrumentologia Bałtów*

* Do 1994 r. "Litewska instrumentalna muzyka ludowa".

Ekspedycje (minimum 2)

Nazwisko wykładowcy	Lata	Przedmiot
L. Proškutė	1992–1999	Ekspedycja folklorystyczna
I. R. Merkienė	1992–1997	Ekspedycja etnograficzna
E. Ramanauskaitė-Kiškina	1993–2000	Ekspedycja socjologiczna

Program znów połączył przedmioty z etnologii i folklorystyki. Został też poszerzony o takie dyscypliny, jak mitologia, religioznawstwo, antropologia, socjologia, etnomuzykologia. Grupy przedmiotów zostały podzielone w taki sposób, aby studenci mieli możliwość wyboru – z każdej grupy składającej się z 4–6 przedmiotów należy wybrać 2. To pozwala na równomierny podział wykładowych przedmiotów i uniemożliwia przewagę jakiegokolwiek grupy przedmiotów. Rozkład zajęć wpływa na możliwość wyboru przedmiotów na III–IV roku studiów (na I–II roku możliwości wyboru są ograniczone), gdy z każdej grupy przedmiotów do wyboru są, co najmniej, po 2 przedmioty. Oprócz tych kursów specjalnych studenci na I i II roku studiów powinni wysłuchać wykładów o charakterze ogólnokształcącym, wprowadzonych do programu na wszystkich wydziałach. W tym są przedmioty obowiązkowe dla wszystkich i lista przedmiotów do wyboru.

Program bakalaureackich studiów etnologicznych został uzupełniony w 1997 r., gdy na I i II roku studiów zrezygnowano z poszczególnych przedmiotów oraz po analizie grupy przedmiotów z *antropologii i religioznawstwa* a także folklorystyki. W 2000 roku, zgodnie z wymogami Statutu UWW, do programu wprowadzone zostały zmiany. Zapisano w nim, że na I i II roku studiów „studenci zaliczają przedmioty ogólnouniwersyteckie, przede wszystkim – o charakterze humanistycznym i społecznym oraz przedmioty wstępne do kierunku studiów”⁵⁹.

Zmieniony program wyglądał następująco⁶⁰:

I – II rok studiów

Nazwisko wykładowcy	Lata	Nazwa przedmiotu
R. Apanavičius Z. Kiaupa R. Viedrynaitis	od 2001	Filozofia i metodologia nauki
L. Bulota	od 2001	Historia kultury antycznej
R. Viedrynaitis	od 2001	Podstawowe zagadnienia z filozofii
R. Račiūnaitė	od 2001	Podstawy etnologii
A. Budriūnaitė	od 2001	Filozofia Antyku i Średniowiecza
V. Almonaitis	od 2001	Mediewistyka
R. Apanavičius	od 2001	Melofolklorystyka
K. Antanaitis	od 2001	Historia Nowożytna
A. Budriūnaitė	od 2001	Filozofia Nowożytna
G. Kazlauskienė	od 2001	Folklor

III – IV rok studiów

(Z 4 grup należy wybrać 13 przedmiotów.

Z każdej grupy należy wybrać co najmniej 2 przedmioty)

Antropologia

Nazwisko wykładowcy	Lata	Nazwa przedmiotu
R. Račiūnaitė	od 2001	Antropologia
E. Ramanauskaitė-Kiškina	od 2001	Teoria kultury
M. Bertašius	od 2001	Archeologia
D. Senvaitytė	od 2001	Mitologia

Etnologia

Nazwisko wykładowcy	Lata	Nazwa przedmiotu
L. Anglickienė	od 2001	Etniczna kultura materialna
A. Vaicekauskas	od 2001	Etniczna kultura duchowa
L. Anglickienė	od 2001	Historiografia etnologii litewskiej
B. Kerbelytė	od 2001	Podstawy zbierania materiału etnograficznego

Folklorystyka

Nazwisko wykładowcy	Lata	Nazwa przedmiotu
G. Kazlauskienė	od 1992	Litewska twórczość ustna
G. Kazlauskienė	od 2001	Metodologia badań nad folklorem litewskim
R. Apanavičius	od 1997	Litewska muzyka etniczna
B. Kerbelytė	od 1995	Folklor Słowian albo folklor lotewski

Sztuka ludowa

Nazwisko wykładowcy	Lata	Nazwa przedmiotu
A. Venskienė	od 2001	Litewska sztuka ludowa
A. Venskienė	od 2001	Litewski strój ludowy
V. Levandauskas	od 1992	Litewska architektura etniczna
G. Kazlauskienė	od 2001	Litewskie pieśni ludowe
R. Apanavičius	od 1992	Etnoinstrumentologia Bałtów

Obowiązkowe ekspedycje

Nazwisko wykładowcy	Lata	Nazwa przedmiotu
L. Anglickienė	od 1999	Ekspedycja folklorystyczna
R. Račiūnaitė	od 1998	Ekspedycja etnograficzna
E. Ramanauskaitė-Kiškina	od 1997	Praktyki etnosocjologiczne

Prace

Nazwisko wykładowcy	Lata	Nazwa przedmiotu
Wykładowcy katedry	od 1992	Praca roczna
Wykładowcy katedry	od 1992	Praca dyplomowa

Po zmianach wprowadzonych do programu na I i II roku studiów, znalazła się możliwość zdobycia lepszego wykształcenia humanistycznego. Poza tym zgodnie ze statutem UWW studenci na I i II roku studiów realizują program wspólny dla historii, etnologii i filozofii. Specjalizację studenci wybierają dopiero na III roku. W ten sposób wspólne studia ułatwiają późniejszy wybór.

Realizację programu studiów magisterskich z etnologii rozpoczęto w 1993 r. Składał się on z następujących przedmiotów⁶¹:

Przedmioty obowiązkowe

Nazwisko wykładowcy	Lata	Nazwa przedmiotu
V. Leonavičius	1993–1997	Kierunki i historia badań etnologicznych
G. Kazlauskienė	1993–1997	Kierunki i historia badań folklorystycznych
G. Beresnevičius	1993–1999	Religioznawstwo porównawcze
N. Kasatkina	1993–1997	Współczesne procesy etniczne
B. Stundzienė	1993–1997	Poetyka folkloru
B. Kerbelytė	1997–	
I. R. Merkienė	1993–1997	Praktyka badań etnologicznych
Wykładowca wizytujący	1993–	Kurs specjalny

Przedmioty do wyboru (minimum 5 przedmiotów)

Nazwisko wykładowcy	Lata	Nazwa przedmiotu
E. Ramanauskaitė-Kiškina	1993–1997	Estetyka
K. Nastopka	1993–1997	Semiotyka
G. Kazlauskienė	1993–1997	Więzi literatury i folkloru
B. Kerbelytė	1995–	Baśń ludowa: struktura, semantyka, rozwój
I. R. Merkienė	1993–2000	Europejskie obyczaje rodzinne i kalendarzowe
V. Milius	1993–1997	Rzemiosła bałtyckie
V. Kulikauskienė	1993–1997	Historia stroju litewskiego
R. Guzevičiūtė	1993–1997	Tekstyliia ludowe
A. Vaicekauskas	1997–1999	Teoria obrzędu
G. Beresnevičius	1993–1999	Metodologie badań religijnych
N. Kasatkina	1993–1997	Nowoczesny nacjonalizm
R. Apanavičius	1995–1997	Muzyka etniczna Europy Północnej
<u>Lektorzy języków obcych</u>	1993–1997	Trzeci język obcy

W programie studiów magisterskich przeważały przedmioty praktyczne oraz dotyczące historii badań, zabrakło zaś przedmiotów teoretycznych oraz o charakterze metodologicznym. W 1997 r. program został zmieniony. Uwzględniono te braki i zrezygnowano z przedmiotów praktycznych. W 2002 r. raz jeszcze został on przeanalizowany i do listy przedmiotów do wyboru dołączono przedmioty historyczne i filozoficzne⁶²:

Przedmioty obowiązkowe

Nazwisko wykładowcy	Lata	Nazwa przedmiotu
I. R. Merkienė R. Račiūnaitė	1997-1999 od 1999	Teoria i metodologia etnologii
B. Kerbelytė G. Kazlauskienė	1997-1999 od 1999	Teoria i metodologia folklorystyki
G. Beresnevičius D. Senvaitytė	1997-1999 od 1999	Religioznawstwo porównawcze
R. Apanavičius	od 1997	Porównawcza etnomuzykologia historyczna
E. Ramanauskaitė-Kiškina	od 1997	Badania nad kulturą współczesną; teoria i metodologia
B. Kerbelytė	od 1995	Poetyka folkloru
Wykładowca wizytujący	od 1995	Kurs specjalny

Przedmioty do wyboru (3 przedmioty)

Nazwisko wykładowcy	Lata	Nazwa przedmiotu
B. Kerbelytė	od 1995	Struktura, semantyka i rozwój baśni ludowych
G. Kazlauskienė	od 1997	Mit w historii twórczości ustnej
G. Beresnevičius D. Senvaitytė	1995-1999 od 1999	Metodologia badań nad religią
A. Vaicekauskas	od 1997	Teorie obrzędów
Wykładowca wizytujący	od 2000	Kurs specjalny
B. Genzelis	od 2002	Rozwój teorii politycznych i społecznych na Litwie
M. Japertas	od 2002	Filozofia praktyczna i nauki humanistyczne

Przedmioty do wyboru (2 przedmioty)

Nazwisko wykładowcy	Lata	Nazwa przedmiotu
J. Kiaupienė	Od 2002	Regiony Europy: ujęcie historiograficzne
S. Pivoras	Od 2002	Ruchy narodowe w Europie Środkowo-wschodniej
G. Karoblis	Od 2002	Filozofia współczesna
I. Lukšaitė	Od 2002	Reformacja i rozwój kultury na Litwie
P. Lasinskas	Od 2002	Filozofia historii

Badania i praca magisterska

Nazwisko wykładowcy	Lata	Praca
Wykładowcy katedry	Od 1995	Praca badawcza nr 1
Wykładowcy katedry	Od 1997	Praca badawcza nr 2
Wykładowcy katedry	Od 1997	Praca badawcza nr 3
Wykładowcy katedry	Od 1995	Praca magisterska

W 1993 roku, razem z Instytutem Historii Litwy oraz z Instytutem Literatury Litewskiej i Folkloru (Lietuviu literatūros ir tautosakos institutas), UWW uzyskał prawo do prowadzenia studiów doktoranckich z etnologii. To prawo zostało odnowione w 1997 r. Po analizie dyscyplin i kierunków naukowych na Litwie, dziedzina folkloru dołączona została do kierunku etnologii. W 2003 roku uczelnia razem z Instytutem Historii Litwy uzyskała prawo do prowadzenia studiów doktoranckich z etnologii.

W 1993 r. program studiów doktoranckich z etnologii składał się z 5 przedmiotów obowiązkowych i 29 przedmiotów do wyboru (należało wybrać minimum 2)⁶³.

Przedmioty obowiązkowe

Nazwisko wykładowcy	Lata	Nazwa przedmiotu
I. R. Merkienė	1993–2003	Teoria i metodologia etnologii
B. Genzelis A. Gaižutis	1993–2003	Historia kultury i filozofia albo kulturologia
G. Beresnevičius	1993–2003	Religioznawstwo
K. Nastopka	1993–2003	Semiotyczna analiza tekstu
J. A. Krikštopaitis	1993–2003	Świadomość historyczna a myślenie teoretyczne

Z 29 przedmiotów do wyboru można było wybrać różnorodne kursy: etnologię, folklorystykę, religioznawstwo, mitologię, kulturologię, antropologię, historię sztuki, etnomuzykologię, dialektologię. Konsultacji z tych przedmiotów udzielali naukowcy z różnych uczelni Litwy.

W 2004 r. program został przeanalizowany, zmniejszono liczbę przedmiotów obowiązkowych do 3, zmniejszono też listę przedmiotów do wyboru⁶⁴:

Przedmioty obowiązkowe

Nazwisko wykładowcy	Lata	Nazwa przedmiotu
M. Teresevičienė K. Pukelis R. Laužackas	od 2004	Dydaktyka uniwersytecka
A. Čepaitienė	od 2004	Tożsamość etniczna i kulturowa
R. Račiūnaitė	od 2004	Teorie etnologiczne

Przedmioty do wyboru (wybrać 2)

Nazwisko wykładowcy	Lata	Nazwa przedmiotu
P. Kalnius	od 2004	Etnosocjologia
E. Ramanauskaitė-Kiškina	od 2004	Kulturologia
R. Apanavičius	od 2004	Teoria muzyki etnicznej
B. Kerbelytė	od 2004	Strukturalno-semantyczna analiza tekstu
G. Kazlauskienė	od 2004	Modele mitu
Ž. B. Šaknys	od 2004	Obyczaje narodów Europy

W odróżnieniu od poprzedniego programu studiów doktoranckich ten jest bardziej ukierunkowany. Jest on realizowany tylko na UWW i w Instytucie Historii Litwy. W celu przygotowania młodych naukowców do pracy pedagogicznej Senat UWW podjął decyzję o wprowadzeniu kursu „Dydaktyki uniwersyteckiej” na wszystkich kierunkach studiów doktoranckich. Zgodnie z postanowieniem Rektoratu Uniwersytetu Witolda Wielkiego, od 1997 r. doktoranci wszystkich kierunków odbywają praktykę pedagogiczną w charakterze asystentów profesorów i docentów wykładających na uczelni. Doktoranci prowadzą ćwiczenia i seminaria.

Podsumowując analizę dziejów studiów etnologicznych na UWW można zauważyć, że studia te łączą tradycje etnologiczne przedwojennych uczelni – Uniwersytetu Stefana Batorego i Uniwersytetu Witolda Wielkiego. Tradycje te zanikły po wojnie pod naciskiem ideologii sowieckiej. Etnologiczne tradycje USB zostały całkowicie odrodzone na reaktywowanym UWW, gdzie kontynuowali je prof. dr hab. I. R. Merkiene i prof. dr hab. V. Milius (wychowankowie absolventki USB F. Stukienasówny – P. Stukenaite – P. Dundulienė). Oni wraz z etnologiem, absolwentką UWW prof. dr hab. A. Vyšniauskaite wykładali podstawowe przedmioty, kierowali pracami bakałareackimi, magisterskimi oraz doktoranckimi. Kierunki folklorystyczne, które powstały na przedwojennym UWW, odrodził na reaktywowanym UWW prof. dr hab. Norbertas Velius – absolwent UW, który kierował Katedrą Etnologii i Folklorystyki od momentu jej założenia w 1992 r. aż doprzedwczesnej jego śmierci. To właśnie z jego inicjatywy etnologię połączono z folklorystyką, a program właściwie pozostał niezmienny do dzisiaj. Dziedzinę etnologii i folklorystyki wzbogaciły przedmioty antropologii, kulturologii, mitologii, religioznawstwa, etnomuzykologii, historii sztuki.

Podsumowanie

Studia etnologiczne na Litwie wyłoniły się z dyscyplin wykładanych na studiach historycznych i filologicznych. Studia na USB były bliższe etnologii, zaś studia na UWW – folklorystyce i te dwa kierunki nie połączyły się ze względu na

skomplikowaną sytuację polityczną przed drugą wojną światową oraz podczas wojny. Po przeniesieniu studiów z UWW na UW, na którym nie pozostało już etnologów z dawnego USB, a w latach powojennych etnologia pod naciskiem ideologii sowieckiej została przybliżona do etnografii (folklorystyka na długie lata została dołączona do filologii). Etnologia stała się jedną ze specjalności na studiach historycznych.

Etnologiczne tradycje USB i UWW zostały połączone i są kontynuowane na odrodzonym UWW. Etnologiczne tradycje UWW kontynuują etnolodzy – uczniowie prof. P. Dundulienė – wychowanki USB, zaś tradycje folklorystyczne UWW i powojennego UW kontynuował folklorysta i mitolog prof. N. Velius.

Połączone tradycje naukowe USB i UWW zostały wzbogacone na UWW przez wprowadzenie przedmiotów antropologii, kulturologii, mitologii, religioznawstwa, etnomuzykologii, przez co zostało poszerzone pole badań etnologicznych.

PRZYPISY

- ¹ P. Dundulienė, *Etnologijos mokslas Vilniaus universitete*. (Nauka etnologii na Uniwersytecie Wileńskim) Vilnius: Lietuvos TSR Aukštojo ir specialiojo vidurinio mokslo ministerija (Ministerstwo Oświaty oraz szkolnictwa średniego i specjalistycznego Litewskiej Republiki Rządowej); Vilniaus Darbo Raudonosios Vėliavos ordino V. Kapsuko universitetas (Uniwersytet Wileński im. V. Kapsukas Orderu Czerwonego Sztandaru Pracy) 1978, s. 139.
- ² V. Čiubrinskas, *Sovietmečio iššūkiai Lietuvos etnologijai: disciplina, ideologija ir patriotizmas*. (Wezwania dla nauki etnologii w czasach sowieckich) „Lietuvos etnologija” („Etnologia Litewska”), Vilnius: Lietuvos istorijos institutas (Instytut Historii Litwy) 2001, nr 1(10), s. 99–117.
- ³ V. Milius, *Vytauto Didžiojo universiteto inašas tyrinėjant etninę kultūrą* (Wkład Uniwersytetu Witolda Wielkiego do badań nad kulturą etniczną) „Liaudies kultūra” („Kultura ludowa”), Vilnius: Lietuvos liaudies kultūros centras (Centrum Litewskiej Kultury Ludowej) 1994, nr 1, s. 45–47.
- ⁴ I. Junelyte, *Etnologija tarpukario Vytauto Didžiojo universitete* (Etnologia na Uniwersytecie Witolda Wielkiego w okresie międzywojennym). Praca bakalaureacka z etnologii (rękopis). Archiwum Katedry Etnologii i Folklorystyki Uniwersytetu Witolda Wielkiego (opis i teczka nie są wskazane), Kaunas 2003, s. 59.
- ⁵ Patrz.: P. Dundulienė, *ibidem*.
- ⁶ *Vilniaus universiteto istorija* (Historia Uniwersytetu Wileńskiego) Kolegium red. A. Bendžius, J. Grigonis, J. Kubilius (przewodniczący) i inni, Vilnius: Mokslas 1977, s. 344; *История Вильнюсского университета (1579–1979)*. Ред. коллегия: А. Бенджюс, Л. И. Владимиров, Й. Григонис, Й. Кубилиус (предс.) и др. Вильнюс: Мокслас 1979, 373 с.
- ⁷ Patrz.: *Vilniaus universiteto istorija* (Historia Uniwersytetu Wileńskiego), s. 157.
- ⁸ V. Kaminskas, *Aštuoniasdešimties metu kelių peržvelgus* (Spojrzenie na osiemdziesiąt lat działalności) „Vytauto Didžiojo universitetas: mokslas ir visuomenė 1922–2002” („Uniwersytet Witolda Wielkiego: nauka i społeczeństwo”) Kaunas: Vytauto Didžiojo universiteto leidykla (Wydawnictwo Uniwersytetu Witolda Wielkiego) 2002, s. 9–38.
- ⁹ Patrz.: *История Вильнюсского университета* (Historia Uniwersytetu Wileńskiego), s. 148.
- ¹⁰ Patrz.: P. Dundulienė, *op. cit.*, s. 52.

- ¹¹ Pismo Rady Wydziału Humanistycznego do Senatu Akademickiego USB z dnia 5 marca 1927 r. // LCVA, F. 175, Ap. 51vb, B. 44, L. 18.
- ¹² Pismo Rektora USB z dnia 14 marca 1927 do Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego Departament IV // LCVA, F. 175, Ap. IA, B. 816, L. 41.
- ¹³ Pismo od Ministerstwa z dnia 21 marca 1927 roku // LCVA, F. 175, Ap. 51VB, B. 97, L. 20.
- ¹⁴ Pismo dziekana do ministerstwa z dnia 30 marca 1927 r. // *Ibidem*, L. 21.
- ¹⁵ Zaświadczenie wydane w 1934 r. W. Dynowskiemu, znajdujące się w teczce osobistej // LCVA, F. 175, Ap. IBb, B. 16, L. 8.
- ¹⁶ Pismo dziekana z dnia 24 czerwca 1934 roku // LCVA, F. 175, Ap. 51VB, B. 312, L. 36.
- ¹⁷ Protokół posiedzenia Rady Wydziału Humanistycznego z dnia 26 kwietnia 1934 roku // *Ibidem*.
- ¹⁸ Pismo ministra z dnia 4 września 1935 roku // *Ibidem*, L. 16.
- ¹⁹ Patrz: P. Dundulienė, *op. cit.*, s. 60.
- ²⁰ Teczka osobista M. Znamierowskiej – Prüffer // LCVA, F. 175, Ap. 51VB, B. 327, L. 18. *Ibidem*, L. 4.
- ²² Zaświadczenie wydane w dniu 29 grudnia 1935 r. o pracy na USB M. Prüffer // LCVA, F. 175, Ap. 51VBb, B. 889, L. 2.
- ²³ Patrz: *Vilniaus universiteto istorija* (Historia Uniwersytetu Wileńskiego) s. 315.
- ²⁴ Patrz: V. Kaminskas, *op. cit.*, s. 9–10.
- ²⁵ Patrz: P. Lasinskas, S. Pivoras. *Humanitariniu mokslo fakultetas*. „Vytauto Didžiojo universitetas...” (Wydział Humanistyczny. „Uniwersytet Witolda Wielkiego”), s. 125–148.
- ²⁶ Protokół z posiedzenia Rady Wydziału Nauk Humanistycznych z dnia 24 maja 1935 r. // VUB RS, F. 96–18, L. 30–31, 76.
- ²⁷ Patrz: I. Junelytė, *Etnologija tarpukario Vytauto Didžiojo universitete* (Etnologia na Uniwersytecie Witolda Wielkiego w okresie międzywojennym), s. 10–12.
- ²⁸ Patrz: V. Kaminskas, *op. cit.*, s. 12.
- ²⁹ Patrz: P. Dundulienė, *opus. cit.*, s. 63–64.
- ³⁰ Patrz: P. Dundulienė, *op. cit.*, s. 64–65.
- ³¹ Protokół z posiedzenia Katedry Muzeologii z dnia 15 lutego 1947 r. // VUA, I. Ap. 16. Vilniaus valstybinis universitetas. Istorijos – filologijos fakultetas. Meno istorijos katedros posėdžiui protokolai. 1946 02 08 – 1946 09 27 (Wileński Uniwersytet Państwowy, Wydział Historyczno-filologiczny. Protokoły posiedzenia Katedry Historii Sztuki z w okresie od 8 lutego 1946 r. do 27 września 1946 r.). Muzeologijos katedros posėdžiui protokolai 1947 02 15 – 1949 05 23 (Protokoły posiedzenia Katedry Muzeologii od 15 lutego 1947 r. do 23 maja 1949 r.). Archeologijos – etnografijos katedros posėdžiui protokolai. 1949 09 30 – 1950 04 22. L. 14. (Protokoły posiedzenia Katedry Archeologii i Etnografii od 30 września 1949 r. do 22 kwietnia 1950 r. L. 14)
- ³² Archeologijos ir etnografijos katedros 1949 11 15 posėdžio protokolai (Protokół posiedzenia Katedry Archeologii i Etnografii) // VUA, I. Ap. 16, L. 54, 59.
- ³³ Patrz: P. Dundulienė, *op. cit.*, s. 59–60; K. Moszyński, Kai kurie lietuvių liaudies muzikos instrumentai (Niektóre litewskie instrumenty ludowe), „Gimtasai kraštas” 1941, nr 1–2, s. 51–64.
- ³⁴ Patrz: V. Čiubrinskas, *op. cit.*, s. 100.
- ³⁵ Patrz: P. Dundulienė, *op. cit.*, s. 60–61.
- ³⁶ Dyplom Magistra Filozofii L.304, wydany 20 lutego 1932 r., znajdujący się w teczce osobistej M. Znamierowski – Prüffer // LCVA, F. 175, Ap. 51VB, B. 327, L. 18.
- ³⁷ Dyplom Magistra Filozofii L. 869, wydany 17 grudnia 1938 r., znajdujący się w teczce osobistej M. Pieciukiewicz // LCVA, F. 175, Ap. 51Vca, B. 1341, L. 10–35.
- ³⁸ Dyplom magistra Filozofii L. 1437, wydany 8 maja 1939 r., znajdujący się w teczce osobistej F. Stukienasówny // LCVA, F. 175, Ap. 51Vca, B. 1447, L. 35.

- ³⁹ Książeczka legitymacyjna L. 1432, znajdująca się w teczce osobistej F. Stukienasówny // Tamże, L. 23–32.
- ⁴⁰ Protokoły egzaminów magisterskich na USB z lat 1932 – 1939// LCVA, F. 175, Ap. 5IVCb, B. 7–8.
- ⁴¹ Wypis z Książeczki legitymacyjnej z lat 1936 – 1939, znajdującej się w teczce osobistej F. Stukienasówny // LCVA, F. 175, Ap. 5IVCa, B. 1447. L. 1.
- ⁴² Tamże, L. 24–32.
- ⁴³ Patrz: I. Junelytė, *op. cit.*, s. 12.
- ⁴⁴ Patrz: I. Junelytė, *op. cit.*, s. 12–13.
- ⁴⁵ Patrz: I. Junelytė, *op. cit.* Dodatek nr 3, s. 42–52.
- ⁴⁶ Wykładowcy i przedmioty na Wydziale Nauk Humanistycznych// LCVA, F. 61, Ap. 12, B. 187, L. 6, 133, 134; Ap. 13. B. 42, L. 108–110.
- ⁴⁷ Patrz: I. Junelyte, *op. cit.*, dodatek nr 3, s. 50–52.
- ⁴⁸ Patrz: V. Čiubrinskas, *op. cit.*, s. 101–102.
- ⁴⁹ Patrz: P. Dundulienė, *op. cit.*, s. 64–65.
- ⁵⁰ Protokół posiedzenia Katedry Muzeologii z dnia 15 lutego 1947 r.// VUA, Ap. 16, I. L. 14–16.
- ⁵¹ Protokół posiedzenia Katedry Archeologii i Etnografii z dnia 9 listopada 1951 r.// VUA, AP. 16, II. Państwowy Wileński Uniwersytet im. V. Kapsukasa. Wydział Historyczno-Filologiczny, Katedra Archeologiczno-etnograficzna. Protokoły posiedzeń katedry z lat 28 04 1950 – 28 03 1952, L. 80–82.
- ⁵² *Ibidem*, L. 73.
- ⁵³ V. Čiubrinskas, *op. cit.*, s. 106.
- ⁵⁴ История. План специальности для ВУЗов СССР. Москва, 1953. Istorija. Specialybes planas (rankraštiniis vertimas ir archeologijos bei etnografijos specializacijų papildymas), 1953 (Historia. Plan studiów dla wyższych uczelni w ZSRR, Moskwa 1953 r. Historia. Plan studiów dla specjalności) // VUA, Ap. 16, IV. Vilniaus Valstybinis V. Kapsuko universitetas. Istorijos – filologijos fakultetas, Archeologijos – etnografijos katedra. Archeologijos – etnografijos katedros mokymo planai 1953 – 1958 m. Państwowy Wileński Uniwersytet im. V. Kapsukasa. Wydział Historyczno-filologiczny, Katedra Archeologiczno-etnograficzna. Plany nauczania z lat 1953 – 1958. L. 7.
- ⁵⁵ *Ibidem*.
- ⁵⁶ P. Dundulienė 1967 – 1968 m. pedagoginio krivio planas (Plan zajęć pedagogicznych P. Dundulienė z lat 1967–1968)// VUA, Ap. 16, VI. Vilniaus valstybinis V. Kapsuko universitetas. Istorijos – filologijos fakultetas. Lietuvos TSR istorijos katedra. Destytoju pedagoginio krivio planai ir ataskaitos 1967 – 1968 m. (Państwowy Wileński Uniwersytet im. V. Kapsukasa. Wydział Historyczno-filologiczny, Katedra Historii LSRR. Plany nauczania oraz sprawozdania wykładowców w latach 1967–1968), L. 17.
- ⁵⁷ Patrz: V. Čiubrinskas, *op. cit.*, s. 103.
- ⁵⁸ Etnologijos ir folkloristikos bakalauro studijų programa. Patvirtinta 1993 m. (Program studiów bakalaureackich z etnologii i folklorystyki. Zatwierdzony w 1993 r.)// VDU Etnologijos ir folkloristikos katedros archyvas (Archiwum Katedry Etnologii i folklorystyki na UWW (strony nie są wskazane).
- ⁵⁹ Vytauto Didžiojo universitetas. Statutas. Patvirtinta 2000 m. spalio 17 d. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu nr. VIII-2077. (Statut Uniwersytetu Witolda Wielkiego. Zatwierdzony na mocy Ustawy Sejmu Republiki Litewskiej z dnia 17 października 2000 r. nr VIII-2077) Kaunas 2000, s. 22.
- ⁶⁰ Etnologijos bakalauro studijų programa. Vytauto Didžiojo universitetas. Bakalauro studijų programos. Katalogas (Program studiów bakalaureackich z Etnologii. Uniwersytet Witolda Wielkiego. Programy studiów bakalaureackich, Katalog), Kaunas 2004, s. 35, 164–175.

- ⁶¹ Lietuvių etnines kultūros magistro studijų programa. Patvirtinta 1995 m. (Program studiów magisterskich na kierunku „Litewska kultura etniczna”. Zatwierdzony w 1995 r.) // VDU EFKA.
- ⁶² Etnines kultūros magistro studijų programa. Vytauto Didžiojo universitetas. Magistro studijų programos. Katalogas, (Program studiów magisterskich na kierunku „Kultura etniczna”. Uniwersytet Witolda Wielkiego. Programy Studiów Magisterskich. Katalog), Kaunas, 2004, s. 102, 126–132.
- ⁶³ Etnologijos krypties doktorantūros studijų programa. Patvirtinta 1997 m. (Program studiów doktoranckich na kierunku etnologia. Zatwierdzony w 1997 r.)// VDU EFKA.
- ⁶⁴ Etnologijos krypties doktorantūros studijų programa. Patvirtinta 2004 m. (Program studiów doktoranckich na kierunku etnologia. Zatwierdzony w 2004 r.)// VDU EFKA.

Skróty:

Ap. – apyrašas – opis

B. – byla – teczka

F. – fondas – zbiór

L. – lapas – kartka

Studies in Ethnology in Lithuania in 1927–2005

SUMMARY

Studies in ethnology as a separate university specialization in Lithuania began at universities in the two major Lithuanian cities, Vilnius and Kaunas: in 1927, at the Stefan Batory University (SBU) in Vilnius, and in 1934, at the Vytautas Magnus University (VMU) in Kaunas. Although at that time the two universities were situated in different countries, the SBU in Poland and the VMU in Lithuania, the areas and topics of studies in ethnology that developed at the universities were quite similar. At SBU, studies in ethnology had evolved from among the subjects offered within history studies, while at the VMU – from courses in philology. It was the special areas of research interests of the scholars engaged in those fields that led to the establishment of the Department of Ethnology and Ethnography at the SBU and the Department of Ethnic Studies at the VMU.

The programme of ethnology studies at the SBU was focused mostly on ethnology and ethnography, while the main topic of studies in ethnology at the VMU was folklore. In 1939, the activities of SBU were suspended by the Lithuanian legislature, Seimas, and a new university, Vilnius University (VU), was established in Vilnius, but the two currents in ethnology were not reunited, because although the decision of the Seimas also moved the Faculty of Humanities from the VMU to VU, the scholars of the humanities and ethnology at the SBU had left Lithuania.

After the Second World War, studies in ethnology continued to be pursued only at the VU, as in 1950 the Soviet authorities had merged the VMU with two other higher schools, the Kaunas Polytechnical Institute and the Kaunas Institute of Medicine, thus practically abolishing the VMU.

Ethnology at the VU was offered as a subject of studies at the departments of Ethnography, Museum Studies, Archaeology and Ethnography, and finally, from 1964 onwards, the Department of the History of the Lithuanian Soviet Socialist Republic, where history students could specialize in ethnography.

The content of the teaching of ethnology was largely influenced by the work of a SBU graduate of 1939, Franciszka Stukienasówna (Pranė Stukenaitė), M. Phil., later – Prane Dundulienė, Professor at the VU. Due to her efforts, the tradition of studies in ethnology at the SBU was kept

alive, because the main subjects at the VU had originated from the programme of studies in ethnology at the SBU.

The subjects dealing with folklore were transferred to the VU's Department of Lithuanian Literature, where they were included in the programme of studies in philology. Ethnology and folklore were taught as two distinct groups of subjects within studies of different disciplines at the VU.

The traditions of the studies in ethnology at the SBU and VMU came together in 1992, with the founding Department of Ethnology and Folklore at the VMU, re-established in 1989. Studies in ethnology embrace not only ethnology and folklore, but also ethnography, anthropology, ethnomusicology, mythology, religion, art and modern culture studies. The B.A. programme in Ethnology was started in 1992, and the M.A. programme in Ethnic Culture, as well as the Ph.D. programme of studies in ethnology, in 1993. According to the Statute of the VMU, two years of the B.A. studies are devoted to obligatory and optional (elective) subjects, while the third year to the student's specialization (major). The M.A. and Ph.D. programmes are focused mainly on specialist subjects, and the M.A. programme offers optional courses (electives) in ethnology, history and philosophy.

Those in charge of studies in ethnology at the VMU have been former students of Professor P. Dundulienė. Since 1992, instruction in the main subjects of the studies in ethnology, has been the responsibility of the distinguished ethnologists, Professor Irena Regina Merkienė, and Professor Vacys Milius, as well as a graduate of the VMU, Professor Angele Vyšniaukaitė. A graduate of the VU, the folklorist and mythologist, Professor Norbertas Vėlius, headed the Department of Ethnology and Folklore from 1992 until 1996, and taught courses in mythology and folklore until his premature death in 1996. Since 1997, the Head of the Department has been the ethnologist and ethnomusicologist, Professor Romualdas Apanavičius, who – since 1998 – has simultaneously held the post of Dean of the Faculty of Humanities of the VMU.